

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יונתן מישרקי

פ/25/2921

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – חובת הצבת מכשיר אוטומטי למשיכת והפקדת מזומנים ושיקים), התשפ"ג–2023

1. הוספת סעיף 2א. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 2 יבוא :

"חובת הצבת
מכשיר בנק
אוטומטי
(א) המפקח יורה לתאגיד בנקאי להציב מכשיר בנק אוטומטי בהתאם לכללים שיקבע באישור ועדת הכלכלה של הכנסת ובכפוף להוראות אלה :

(1) ביישוב שאוכלוסייתו עולה על 10,000 תושבים, יוצבו לפחות שלושה מכשירי בנק אוטומטיים ולפחות שניים מהם יהיו בבעלות תאגידים בנקאיים גדולים שונים ;

(2) ביישוב שאוכלוסייתו אינה עולה על 10,000 תושבים יוצבו לפחות שני מכשירי בנק אוטומטיים ולפחות אחד מהם יהיה בבעלות תאגיד בנקאי גדול.

(ב) הורה המפקח לתאגיד בנקאי להציב מכשיר בנק אוטומטי, יציב התאגיד הבנקאי מכשיר כאמור בתוך שלושה חודשים ממועד הוראת המפקח.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

(ג) בלי לגרוע מהאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), סגר תאגיד בנקאי סניף הנותן שירות ללקוחות, או צמצם במחצית או יותר את מספר עובדיו של סניף הנותנים שירות בסיסי ללקוחות, יציב התאגיד הבנקאי, בתוך שלושה חודשים ממועד הסגירה או הצמצום כאמור, מכשיר בנק אוטומטי במרחק שלא יעלה על 200 מטרים מהסניף האמור.

(ד) המפקח ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, על יישום הוראות סעיף זה.

(ה) בסעיף זה –

”תאגיד בנקאי גדול” – אחד משלושת התאגידים הבנקאיים שלהם מספר הסניפים הגדול ביותר;

”מכשיר בנק אוטומטי” – מכשיר שבאמצעותו יכול לקוח של תאגיד בנקאי למשוך או להפקיד מזומנים ושיקים, לקבל מידע על חשבונותיו בתאגיד, ויש בו תיבת שירות ועמדת מידע פעילה בכל שעות היממה.”

2. כללים ראשונים. כללים ראשונים לפי סעיף 2א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

3. תיקון חוק תובענות ייצוגיות. בחוק תובענות ייצוגיות, התשס”ו–2006², בתוספת השנייה, אחרי פרט 3א יבוא:

”3א1. תביעה נגד תאגיד בנקאי שלא הציב מכשיר בנק אוטומטי, בניגוד להוראות לפי סעיף 2א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ”א–1981.”

ד ב ר י ה ס ב ר

סגירת סניפים וצמצום שירותי הטלר במערכת הבנקאות, במסגרת המעבר לפעילות אינטרנטית, הופכת את הנגישות למכשירי בנק אוטומטיים לצורך בסיסי. לכאורה, ניתן לחשוב שריבוי של אמצעים אלקטרוניים הופך את הביקור בסניף הבנק לדבר נדיר יותר, אך נהפוך הוא – דווקא בקרב אוכלוסיות מעוטות הכנסה שמידת השליטה שלהן ברזי המחשב והאינטרנט נמוכה, הצורך במכשירי בנק

² ס”ח התשס”ו, עמ’ 264.

אוטומטיים בקרבת ביתם, שאינם דורשים מהם הוצאות נסיעה והשקעת זמן מיותרות, הופך להכרחי. בדיקה שערכה עמותת "ידיד" העלתה כי במקרים רבים שבהם נסגרים סניפי בנק, בניגוד למצופה, לא מוצב במקום מכשיר בנק אוטומטי. הדבר מחייב את הלקוחות להשתמש במכשירים בבעלות פרטית. על מכשירים כאמור אין פיקוח בכל הנוגע לעמלות משיכה והפקדה של מזומנים או שיקים. לקוחות שנמנעים מביצוע פעולות בנקאיות במכשירי בנק אוטומטיים בבעלות פרטית, נאלצים לנסוע לעיתים מרחק רב כדי להגיע למקום שבו מצוי מכשיר בנק אוטומטי בבעלות תאגיד בנקאי.

לפיכך, מוצע להסמיך את המפקח על הבנקים להורות לתאגידי בנקאיים להציב מכשירי בנק אוטומטיים. כמו כן, מוצע לחייב תאגיד בנקאי שסגר סניף הנותן שירות בסיסי להציב מכשיר בנק אוטומטי בקרבת הסניף שנסגר.

בנוסף, מוצע לתקן את חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו–2006, ולכלול תביעה בשל הפרת חובת הצבת מכשיר בנק אוטומטי בתביעות שניתן להגיש בהן בקשה לאישור תובענה ייצוגית.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת איתן כבל וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/3668), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (פ/23/458) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (פ/24/384) ועל ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/1747).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת אימאן חיטיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1732).

הצעת החוק זהה לפ/25/1732 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בניסן התשפ"ג (27.03.2023)